nimelt kaks eestikeelset laulu „Tio“ (s. o. „Tiiu tasane ja helde“) ja „Liesole“.

E. L. Gerber, Neues historisch-biographisches Lexikon der Tonkünstler (1812); Recke-Napiersky II (1829); J. S. Ersch ja J. G. Gruber, Allgemeine Encyklopädie (1864); E. Kirj. 1939, nr. 4 (J. Roos). *T. J.*

GRANFELT (Kuusi), Aksel August, soome haridus-, hõimu- ja karskustegelane, sünd. 26. VII 1846 ukj. Soomes Hausjärvel prof-i pojana, õppis Helsingi ülikoolis a-st 1866 loodus-, siis arsiteadust, sai 1878 arstiteaduse litsentsiaadiks. Olnud 28 a. Kansanvalistusseura sekretär, läks G. erusse 1907; surn. 23. II 1919 ukj. Mäntyharju khk. Jylhäs. — Kansanvalistusseura sekretärina pühendas G. oma jõu rahvahariduse edendamisele. Ta võttis elavalt osa ka suhtlemisest eestlastega. Olles 1874 lühemat aega Tartus, tutvus ta siin J. V. Jannsen'iga (vt.) jt. ja käis 1880 Tallinna laulupeol, mille eeskujul korraldas 1881 Kansanvalistusseura poolt Jyväskyläs esimese Soome laulupeo; sellele järgnes G-i ametiajal veel II laulupidu. Ta avaldas eesti tegelaste ja olude kohta tihti artikleid soome ajakirjanduses, kirjutas karskusküsimuse selgituseks põhjapaneva töö „Nykyajan raittiusliike“ (1883) ja pidas kogu elu kestel alkoholivastast võitlust, taotelles Soomes keeluseaduse kehtimapanemist. G. õhutas M. J. Eisen'it (vt. ka *Suppl.*) karskustööle, millest sai Eestis alguse karskusliikumine.

Kansallinen elämäkerrasto II (1929); V. Karpio, Matti Helenius-Seppälä (1931). *M. J. E.*

* **GRANT, Mats,** õpetaja, tõlkis kolm jutukest läti keelest, J. Dauge teose järgi „Vagga neitsit Mai Roos“ (Tartu, 1865), „Õnne-tee“ (*ibid.*, 1866) ja Christoph von Schmid'i „Auväärt Pridoling ja pahha Tidrig“ (*ibid.*, 1874); kaks viimast olid tõlgitud läti keelde saksa keelest.

M. Pukits, Mai Roos ja selle aine käsitlejad (E. Kirj. 1938, nr. 11). *T.*

* **GRANÖ, Johannes Gabriel,** geograaf, on a-st 1926 Turu ülikooli maateaduse prof. ja oli 1932—34 sama ülikooli rektor. — G. on avaldanud tööd „Reine Geographie“ (*Acta Geographica II*, 2, 1929), „Die geographischen Gebiete Finnlands“ (*Fennia* 52, 3, 1931) jt.; ta on olnud Soome kaardistiku „Suomen kartasto 1925“ (Helsingi, 1929) peatoimetaja. G-le on pühendatud ta õpilaste poolt koguteos „Johannes G. Granö 50-aastaseks sünnipäevaks“ (Tartu, 1933). A-st 1932 on ta Tartu ülikooli audoktor *(dr. phil. nat. h. c.)* ja E. Kirjanduse Seltsi auliige. *A. T.*

GREENBERG, Johannes, maalikunstnik, sünd. 29. XII 1886 vkj. Järvamaal Koigi v. metsniku pojana, omandas alghariduse Paide vene kirikukoolis, õppis a-st 1901 Tallinna Kanuti gildi koolis dekoratsioonimaalimist ja saksa keelt, siirdus 1904 kunsti alale õppima A. Laikmaa (vt. ka A. Laipman) ateljeesse; ta õppis 1907—09 Berliinis kuninglikus kunsttööstuskoolis ja Münchenis A. Azbé ja prof. H. Groeber'i erakunstikoolis, hankides samal ajal ülalpidamist dekoratsioonimaalimisega, seejärel 1909—13 kunstideakadeemias peamiselt prof. G. von Hackel'i juhatusel. Pärast lühikest peatust kodumaal siirdus G. Moskvasse, kuhu jäi kuni 1920; vahepeal võttis ta osa „Mir iskusstva“ jt. suuremaist kunstinäitusist Peterburis ja Moskvas. A-st 1920 töötab G. vabakunstnikuna ja joonistusõpetajana Tallinnas. Ta on olnud 1929—30 Kujutava Kunsti Sihtkapitali valitsuse esimeheks, 1937—39 sihtkapitali esinduskogu ja a-st 1936 ühtlasi E. Kujutavate Kunstnikkude Keskühingu esimeheks. G. on võtnud järjekindlalt osa suuremaist kunstinäitusist kodumaal, esitades töid, peamiselt figuraalseid kompositsioone, klassikalisele vormitunnetusele rajatud, ent isikupäraselt käsitatud laadis.

Isikl. saadud andmed. *H. K-s.*

***GREIFFENHAGEN, Otto,** baltisaksa arhivaar, oli kuni 1934 Tallinna linnaarhivaar; surn. 10. VI 1938 Saksas Hamelnis. — G. oli Eestimaa Kirjandusliku Ühingu esimees 1922—36, seejärel auliige, ja ms. ka Õp. E. S-i auliige a-st 1925. Ta toimetusel on ilmunud G. v. Hansen'i (vt.) koostatud Tallinna linnaarhiivi kataloogi (1896) teine trükk (Tall., 1926), linnaarhiivi väljaanne nr. 3 „Tallinna vanimad linna arveraamatud 1363—1374“ (*ibid.*, 1927) ja nr. 6 „Tallinna kodanikkuderaamat 1409—1624“ (*ibid.*, 1932). Peale selle on ta avaldanud brošüüri „Zur Geschichte des Revaler Vereins für Kammermusik“ (Tall., 1913) ja selle kohta täienduse „Der Revaler Verein für Kammermusik in Kriegs- und Nachkriegszeit“ (*ibid.*,

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 71